

 A close-up portrait of an elderly woman with short, wavy, light-colored hair. She is wearing red-rimmed glasses and a blue and black patterned jacket. She has her hand resting under her chin and is smiling slightly. The background is a soft-focus green, suggesting an outdoor setting.

‘Ik wil niks

meer moeten!’

Wat een mooie afsluiting van zijn carrière had moeten worden, eindigde – na aantijgingen van ongewenste intimiteiten – met Ruud Lubbers’ vertrek bij de UNHCR. Ria Lubbers vertelt openhartig over haar leven in de schaduw van Ruud en de ‘Genève-affaire’: “Het zijn rotjaren geweest voor Ruud en mij. Ik hoop dat het slijt.”

Als een golf is het leven over me heen gespoeld”, zegt ze halverwege het gesprek. “Ik heb eigenlijk voortdurend moeten anticiperen op de dingen die gebeuren.” De vroege dood van haar ouders, de komeetcarrière van haar man Ruud, ‘ineens’ was ze zwanger en ‘plotseling’ was ze *First lady*. En ook de jaren na Ruuds premierschap leefde ze nóg voortdurend onder een vergrootglas. Ria Lubbers (66) lijkt er nog altijd beduusd van. In anticiperen is ze griezelig goed geworden, zegt ze. “Als jij een slokje van je koffie neemt, denk ik: bijschenken!” En nu ligt de vraag op tafel wat ze eigenlijk zélf had willen doen in haar leven. Waar droomde ze van als kind? De praatgrage Ria zwijgt lang voor haar doen. Haar ogen volgen de tuinman die met de maaier zijn rondjes draait op het uitgestrekte gazon van De Hoonhorst, het karakteristieke buitenhuis in de

buurt van Zwolle dat ze ruim tien jaar geleden kochten. De herfstzon stroomt gul de serre binnen. “Weet je dat ik daar nog nooit over heb nagedacht. Die ruimte heb ik mezelf nooit toegestaan, omdat ik daar natuurlijk alleen maar ongelukkig van kon worden. Nu voel ik sterker: een echte baan bij een bedrijf had ik leuk gevonden. Ik was wel eens jaloers op vriendinnen die een dag ‘vrij’ konden nemen.” Dan monter: “Ach, achteraf kun je heel veel vinden, maar een gelezen boek is gemakkelijk verteld. Daarover zeuren vind ik grote onzin. Als iets niet kan, dan kán het niet. Daar ben ik broodnuchter in.”

Vanochtend heeft ze iets geeks gedaan, bekent ze. In haar agenda stond: interview met *Zin* en ze dacht: vreemd eigenlijk dat we zoveel dingen in ons leven →

TEKST Stef Verhoeven FOTO'S Vincent Menzel

→ doen die of helemaal geen *zin* hebben of waar je helemaal geen *zin* in hebt. Ze is achter haar computer gekropen en heeft haar ambassadeursschap van De Zonnebloem opgezegd. “Dat had geen zin meer en dan moet je er absoluut mee stoppen.”

U heeft veel tegen uw zin moeten doen in uw leven?

“Ja, jazer! Vooral dingen tegen mijn persoonlijkheid in. Tegen mijn *way of living* in. En nu heb ik het gevoel: ik heb het allemaal wel gehad! Mijn leven is zo ontzettend druk geweest, we zijn zo jong in een sneltrein terecht gekomen. Dan denk je ook vroeg: en nou helemaal niks meer! Ik wil niks meer moeten.”

Het heeft dan ook even geduurd voordat Ria Lubbers toestemde in een gesprek. “Ik leg me niet graag vast. Ik heb slechte en soms verdrietige ervaringen met interviews. Ik hou er absoluut niet van om met een houten mond te praten maar daardoor willen mijn woorden nog wel eens verkeerd overkomen bij mensen. Ik heb wel eens in een interview gezegd over mijn relatie met Ruud: dat is een spoorbaan met tussenstations waar we elkaar echt ontmoeten. Dan staat er in het interview: ‘Ruud en ik leven langs elkaar heen.’ Stapels ingezonden brieven! Dan zeggen vrienden: Ria, je moet niet zoveel vertellen over je privé-leven. Maar ik heb niks anders: mijn leven is mijn leven. Dat is in de eerste plaats mijn gezin, het laten reilen en zeilen van Ruud, mijn omgeving en mijzelf.”

Ze verontschuldigt zich voor haar zwakke stem. Ze heeft weer last van haar keel, net als drie jaar geleden toen ze een tijdje haar stem helemaal kwijt was. “Ik heb toen alle ziekenhuizen van Nederland van binnen gezien. Mijn vader en mijn broer zijn beiden overleden aan keelkanker, het is niet gek dat ik denk dat ik het ook krijg. Het is mijn zwakke plek. Bij de VU in Amsterdam zei de specialist: ‘Het enige dat ik zou willen voorschrijven, is een klap op uw kop: de angst dat u uw vader achterna gaat, moet uit uw hoofd!’”

Twee jaar lang – ze was toen 17 jaar oud – was ze de stem van haar vader, advocaat in Rotterdam. Haar moeder leefde toen al niet meer. “Hij was een galante en erudiete man die op het laatst geen woord

meer kon uitbrengen. Ik was zijn verlengstuk, ik kon goed liplezen maar had op een gegeven moment aan een knik of blik genoeg. Keek hij naar het gordijn dan wist ik: gordijn moet dicht. Ik heb me altijd het kleine zusje gevoeld dat alles fout deed, maar in die tijd was ik eigenlijk best gelukkig. Het klinkt ontzettend truttig maar: ik had een taak! En mijn vader was me zeer dankbaar.”

Was het zo logisch dat juist u uw vader ging verzorgen?

“Dat was vanzelfsprekend. Mijn twee broers zaten op het seminarie en mijn zus werkte toen al. Bovendien was mijn schoolcarrière geen klaterend succes. Dat komt vooral omdat ik absoluut niet tegen gezag kan. Alles in mij kwam in opstand. Omdat ik geen moeder meer had en een heel verdrietige vader was er maar weinig controle op mij. Ik werd zelfs af en toe van school gestuurd. Toen vader weer in het ziekenhuis lag, wist ik dat ik bij hem moest blijven.” Een maand voordat haar vader overleed, trouwde ze met Ruud Lubbers. Ze was net 21 jaar en had er geen idee van dat Ruud iets zou gaan betekenen voor Nederland. “Als ik nu kijk naar dat meisje van 21 van toen dan heb ik medelijden met haar. Ik was nog maar een kind, wist nauwelijks wat er speelde en had vier jaar in een heel klein wereldje geleefd.” Eigenlijk zat Ruud al vanaf het begin in een officiële rol als preses van het studentencorps. “Weet je dat ik nog nooit met Ruud zomaar in de kroeg heb gezeten? Voor mijn zoste was daar geen tijd voor en daarna kon het niet meer.”

De grote eettafel in de serre ligt bezaaid met papieren, boeken en handgeschreven aantekeningen. Ruud is vannacht teruggekomen van een zakenreis uit China en vanochtend heel vroeg – na een rondje op de racefiets – aan het werk gegaan voor een lezing die hij nu aan het houden is. “Ik heb mezelf altijd op de been gehouden door te denken: nog een paar jaar Genève en dan gaan we samen leuke dingen doen. Een reis maken, samen op de Hoonhorst zijn, tijd voor elkaar hebben. Maar door die kink in de kabel (de affaire in Genève. red) was er geen duidelijke afronding. Het zijn rotjaren geweest voor Ruud en mij. Ik hoop dat het slijt.”

‘Als iets niet kan, dan kán het niet. Daar ben ik broodnuchter in’

was geweest. ‘Ik weet’, zei hij, ‘dat Ruud van mooie vrouwen houdt, maar deze kan dat echt niet geweest zijn! Nee Ria, er kan echt nooit wat gebeurd zijn.’”

Heeft u nooit getwijfeld aan dat verhaal?

“Wat heeft dat voor zin? Als ik hier al aan had moeten twijfelen, nou dan zijn er talloze dingen waar ik wakker van had moeten liggen. Het is trouwens geen kwestie van twijfelen: je bent elkaars bezit toch niet? Ik bedoel: Ruud vindt vast ook niet alles goed en leuk wat ik heb gedaan. In elk huwelijk gebeuren dingen, maar dat hoeft de bodem er toch niet onderuit te halen? Dat is toch geen verhaal?”

Tegen beeldvorming is het lastig strijden.

“Dat is een eenzame strijd die we alleen met elkaar kunnen delen. Ruud legt niet zijn hoofd in de schoot, hij gaat er juist nog harder van werken. Zijn vertrek bij de UNHCR was heel verdrietig, maar in de eerste plaats voor de vluchtelingen zelf. De eerste maanden na zijn vertrek werd hij voortdurend gebeld door zijn staf. Hij had natuurlijk een hoop zaken in gang gezet en de grote sponsors hadden geen klankbord meer. Ze wisten echt niet hoe ze verder moesten. Dat is toch krankzinnig? Ik ben er trouwens van overtuigd dat de VS hem weg wilde hebben.”

Heeft de affaire rond de ongewenste intimiteiten jullie relatie onder druk gezet?

“Nee, helemaal niet. Voor geen meter! Eerlijk gezegd is het er leuker van geworden. Ik ken Ruud zo intens goed en heb al zoveel gedram gehad van vrouwen die eindeloos brieven schreven die hier dan op de mat vielen. Mensen zijn gewoon niet meer gewend dat je elkaar aankijkt als je contact maakt, of een vriendelijk gebaar maakt. Vrouwen denken al snel: die man wil wat van me!”

Toch blijft het beeld hangen bij mensen: dit deugt niet!

“De mooiste reactie kreeg ik van iemand uit Amerika die meteen belde toen die mevrouw op televisie

Dat klinkt als een complot.

“Alles wijst op een complot. Een jaar voordat de affaire speelde, heb ik al tegen Ruud gezegd: Let op, er gaat iets gebeuren waardoor jij neergeknuppeld gaat worden. Ruud was fel tegen de oorlog in Irak en durfde ook andere gevoelige kwesties hardop te zeggen.”

Moet hij dat niet eens gaan opschrijven?

“Dat boek komt er ook. Ik vrees wel het moment dat het de wereld in gaat: de ellende komt dan weer met emmers naar boven. Ik denk wel eens: Ruud, laat het rusten! Maar Ruud heeft een sterk rechtvaardigheidsgevoel.” →

‘Mijn schoolcarrière was geen klaterend succes. Dat komt vooral omdat ik absoluut niet tegen gezag kan’

‘Ik hou heel erg van Ruud maar ik ben niet involved van hem. Ik ben geen Barbara Bush!’

→ Zelf is ze inmiddels ook begonnen met opschrijven wat ze al die jaren heeft meegemaakt. Ooit moet het een boekje worden onder de titel *Proto-kul*, een typische Ria Lubbers-vondst. Het telt al 19 hoofdstukken maar voorlopig gaat het nog niet de wereld in. “Ik wil gewoon niet dat anderen last krijgen met wat ik schrijf en vind. Maar het is heerlijk om het allemaal aan het papier toe te vertrouwen.” Een anekdote wil ze wel kwijt: over haar eerste officiële gala met koningin Juliana toen Ruud net minister was. Ze had een echte Lurex galajurk gekocht – “tweedehands maar nog altijd 90 gulden, met van die glitters alsof er allemaal sterretjes om je heen dwarrelen” – schoenen erbij en naar de kapper geweest. Komt ze de zaal binnen, staat de koningin

daar in exact dezelfde jurk! Met een fraaie sjerp er omheen, dat wel. “Dat kon natuurlijk niet: ik maakte rechtsomkeert en ben naar huis gegaan. Ieder ander zou huilen maar bij mij werkt zoiets op mijn lachspieren. Thuis kwam ik gewoon niet meer bij!” Het moet een eerlijk boekje worden, zegt ze. “Liesbeth den Uyl heeft ooit ook eens wat verhalen gebundeld in een boekje, maar daar stond zoveel in waarvan ik wist dat het niet waar was. Ze zat haar man Joop ook zo op de huid, ze bemoeide zich enorm met zijn werk. Daar word ik helemaal kriegel van. Ik hou heel erg van Ruud maar ik ben niet ‘involved’ van hem. Ik ben geen Barbara Bush! Eerlijk gezegd denk ik dat hem dat juist op de been heeft gehouden. Er zijn al zoveel mensen die hem naar de mond praten.” ←

Ria Lubbers

Maria Emilie Josepha (Ria) Hoogeweegen (66) wordt geboren in Rotterdam op 12 november 1940 als jongste in een katholiek gezin van vier kinderen. Als Ria 14 jaar oud is, overlijdt haar moeder. Drie jaar later wordt bij haar vader keelkanker geconstateerd. Ria breekt haar studie Heilgymnastiek en massage af om voor haar vader te gaan zorgen. Een maand voor de dood van haar vader trouwt ze met buurtgenoot Ruud Lubbers, die dan net *cum laude* is afgestudeerd aan de Nederlandse Economische Hogeschool. Ze krijgen drie kinderen: Paul (1963), Bart (1965) en Heleen (1967). Als Ruud premier wordt in 1982 neemt Ria het initiatief om elke maand in het Catshuis een koffieochtend te organiseren voor de ministersvrouwen, haast therapeutische bijeenkomsten waarin wordt gelachen, gevloekt en gehuild. Ria is als *First Lady*

veelzijdig in de publiciteit. Ze wordt bestuurslid van onder andere vrijwilligersorganisatie De Zonnebloem en maakt reizen naar Afrika en Zuid-Amerika voor ontwikkelingsorganisaties. Na het premierschap vult zich de agenda van Ruud weer als vanzelf met talloze internationale wetenschappelijke functies en voorzitterschappen. Uiteindelijk vertrekt hij naar Genève om hoge commissaris voor de vluchtelingen bij de Verenigde Naties te worden. Ria blijft liever in Rotterdam maar pendelt vaak op en neer naar Genève. Eerder dan gepland keert Ruud terug uit Genève: hij is beschuldigd van ongewenste intimiteiten met een medewerkster van de VN. Om het Kofi Annan niet nog moeilijker te maken, besluit hij te vertrekken. Ruud mag dan weer ‘thuis’ zijn, hij is nog altijd druk en vaak op reis.

